

Notitie flora en fauna

Biemerren 4, Wintelre

2011

Notitie flora en fauna
Biemerden 4, Wintelre
2011

Status: concept

In opdracht van:

De heer P. Lunenburg

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

F. Meeuwissen & Ing. R.A.J. Pahlplatz

Nederweert, 11 januari 2011

Projectnummer: 10-092

Foto omslag: Zicht op plangebied

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De heer Lunenburg is voornemens over te gaan tot de sloop van opstallen aan Biemerer 4 te Wintelre. Op deze locatie worden in samenhang met de sanering van de intensieve veehouderij vier bouw kavels voor woningbouw in het kader van de regeling Ruimte voor Ruimte ontwikkeld.

De heer Lunenburg heeft Bureau Meervelt verzocht om na te gaan in hoeverre beschermde flora en fauna in het plangebied aanwezig is. Doel van deze notitie is inzichtelijk te maken of beschermde natuurwaarden in het plangebied aanwezig zijn en welke betekenis die hebben voor de verdere uitvoering van de gebiedsontwikkeling. Tevens wordt inzichtelijk gemaakt of door de geplande ontwikkeling negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde gebieden.

1.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied ligt in het zuidoostelijke deel van Wintelre. Het plangebied wordt aan vier zijden omgeven door landbouwgronden. Aan de oostkant grenst het plangebied aan de weg Biemerer met daarlangs bomen in de vorm van laanbeplanting. Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing, verhardingen, een klein gazon en daarnaast een perceel grasland. In het plangebied zijn circa 25 grotere en kleinere bomen aanwezig. Het plangebied omvat het gebied zoals aangegeven in figuur 1. Werkzaamheden buiten dit plangebied zijn niet op hun effecten beoordeeld.

Figuur 1: Ligging plangebied in Wintelre (Google Maps, 2010).

Figuur 2: Impressie van het plangebied.

1.3 Voorgenomen ontwikkeling

De aanwezige opstallen worden, op het als woonhuis in gebruik zijnde pand na, gesloopt en het plangebied wordt bouwrijp gemaakt. Op de locatie worden daarna woningen gebouwd. De bomen in het plangebied blijven staan.

1.4 Opzet van de notitie

De Nederlandse natuurbescherming kent twee aspecten: gebiedsbescherming en soortbescherming. In deze quickscan zullen beide aspecten beschreven worden.

In hoofdstuk 2 en 3 worden gebieds- en soortbescherming uitgewerkt, in hoofdstuk 4 komt de ecologische relatie van het plangebied met de omgeving aan de orde. In het laatste hoofdstuk worden de conclusies op een rij gezet en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen beschreven.

2. ANALYSE GEBIEDSBESCHERMING

2.1 Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000)

Het plangebied maakt geen deel uit van een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is 'Kempenland-West' op een afstand van meer dan 1,5 kilometer. Dit Natura 2000 gebied is aangewezen voor Kleine modderkruiper, Drijvende waterweegbree en voor een aantal habitattypen.

Ten aanzien van Natura 2000 gebieden dient er zekerheid geboden te worden omtrent het niet optreden van een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten, dan wel de verstoring van soorten.

Afweging:

Het plangebied ligt op geruime afstand (tenminste 1,5 kilometer) van het Natura 2000 gebied. Gezien de aard van de ontwikkeling (sloop en nieuwbouw) en de afstand tot de dichtstbijzijnde richtlijngebieden is enig effect op de populaties van de beschermde natuurwaarden uitgesloten.

Conclusie:

Een passende beoordeling is niet nodig; een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

Het plangebied ligt buiten EHS. Het dichtstbijzijnde gebied dat als EHS is begrensd, is een uitloper langs Eindhoven Airport op meer dan 750 meter.

Figuur 3: Ligging plangebied(binnen rode ovaal) ten opzichte van EHS.

2.3 Boswet

In het plangebied staan circa 45 bomen, vrijwel allemaal op of aan de rand van het gebied. Deze bomen zullen tijdens de werkzaamheden allen gespaard blijven. De Boswet is daarom hier niet van toepassing.

3. ANALYSE SOORTBESCHERMING

3.1 Inleiding

Aan de locatie is een veldbezoek gebracht in december 2010 om een inschatting te maken van de aanwezige natuurwaarden. Tevens zijn openbare gegevenssets met natuurdata geraadpleegd in literatuur en op de site waarneming.nl.

3.2 Planten

De locatie is grotendeels bebouwd of van verhardingen voorzien en voor een kleiner deel in gebruik als plantsoen, gazon en weiland. Gezien het beheer en het huidige gebruik is het plangebied ongeschikt als groeiplaats voor wettelijk beschermde plantensoorten.

Beschermde muurflora werd tijdens het veldbezoek niet op de muren van de opstallen aangetroffen. De in het plangebied voorkomende zeer algemene soorten worden niet genoemd in de tabellen van de Flora- en faunawet. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is voor planten niet noodzakelijk.

3.3 Vogels

In de Flora- en Faunawet worden alle broedende vogels strikt beschermd. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is.

Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook **buiten** het broedseizoen beschermd. Indien nesten door een ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen, kan afhankelijk van de soort die het nest gebruikt, een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn. De volgende typen (aflopend in beschermde status) worden onderscheiden:

Type	Omschrijving	Soorten (broedvogels)
A	Ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk Nest jaarrond beschermd	Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw.
B	Ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk LNV heeft tevens aangegeven dat <i>“De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Dienst Regelingen, uitleg flora en faunawet 2009).”</i>	Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht
C	Ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk Nest voor eenmalig gebruik	Overige soorten

Actuele broedvogelgegevens uit het plangebied ontbreken. In de plantsoenen is het niet waarschijnlijk dat broedvogels aanwezig zijn. In de bomen in het gebied kunnen diverse soorten als broedvogel worden aangetroffen.

Type A soorten

In het plangebied komen geen soorten voor uit deze categorie. In 2006 vond in het plangebied een laatste succesvol broedgeval van de Kerkuil plaats. De afgelopen 3 jaar (2008 t/m 2010) werden geen broedpogingen meer ondernomen (dhr. M. Sloendregt, VWG De Kempen). Om een eventuele terugkeer van de Kerkuil binnen het plangebied mogelijk te maken kan een nestkast worden geplaatst in het gebouw dat niet gesloopt gaat worden. Op basis van de huidige situatie is aanwezigheid van andere soorten uit deze categorie uit te sluiten.

Type B soorten

Tijdens het veldbezoek werden twee Koolmezen en een Pimpelmees waargenomen. Op basis van de bevindingen tijdens het veldbezoek kan worden gesteld dat deze soorten mogelijk als broedvogel in het plangebied voorkomen.

Deze soorten zijn in het zuidoosten van Nederland vrij algemeen tot algemeen voorkomende broedvogels van bossen, parken en tuinen in bebouwing. Doordat er bovendien geen kap van bomen plaatsvindt is er geen negatief effect te verwachten op de lokale en regionale populatie van genoemde soorten. De duurzame instandhouding van de populatie van deze soorten komt door de ingreep niet in het geding.

Type C soorten

Tijdens het veldbezoek werden Merel, Zanglijster en Roodborst vastgesteld in het plangebied. Mogelijk komen deze soorten voor als broedvogel in de aanwezige bomen, net als Houtduif en Winterkoning. De mogelijk aanwezige nesten van broedvogels in deze categorie worden voor eenmalig gebruik gebouwd en genieten geen jaarronde bescherming. De nesten zijn alleen tijdens het broedseizoen streng beschermd.

Conclusie vogels:

Voor het plangebied geldt dat alle (in functie zijnde) nesten **alleen tijdens de broedperiode** zijn beschermd. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot en met 15 augustus. Het verdient aanbeveling de werkzaamheden buiten deze periode uit te voeren. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is voor vogels niet noodzakelijk.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Uit de gegevens blijkt dat er in het plangebied en omgeving grondgebonden zoogdieren voorkomen (Mark Sloendregt, VWG De Kempen). Tijdens het uitpluizen van braakballen, gevonden in het plangebied (2006) werden soorten als o.a. Huisspitsmuis, Bosmuis, Aardmuis, Rosse woelmuis, Ondergrondse woelmuis (allen tabel 1 FF-wet) en Huismuis (niet beschermd) gevonden. Het ligt voor de hand dat verder soorten als Konijn en Mol (tabel 1 FF-wet) in en rond het plangebied voorkomen. Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling van art. 8 t/m 12 van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ingrepen.

3.5 Vleermuizen

Waarnemingen van vleermuizen zijn niet bekend in het betreffende kilometerhok. In de wijk komt naar verwachting de Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger en mogelijk Ruige dwergvleermuis voor. Deze soorten zijn in ons land zeer algemeen en niet bedreigd. Alle soorten vleermuizen zijn echter zwaar beschermde soorten die worden genoemd in tabel 3 van de Flora- en Faunawet en bijlage 4 van de Habitatrichtlijn (strikte bescherming).

Het plangebied maakt waarschijnlijk (marginaal) deel uit van foerageer- en migratiegebied van vleermuizen. Het plangebied blijft deze functies behouden tijdens en na de ingreep.

Tijdens het veldbezoek werden geen sporen van verblijfplaatsen gevonden in en rond de te slopen opstallen. Er is dus geen directe aanleiding tot het uitvoeren van nader onderzoek. Op grond van een

veldbezoek is echter nooit helemaal uit te sluiten dat in de te slopen gebouwen rust- en verblijfsplaatsen aanwezig zijn van dwergvleermuizen en Laatvliegers. Verblijfsplaatsen kunnen worden gevonden in spouwmuren, maar ook achter betimmering en daklijsten en zijn dus zeer moeilijk op te sporen. Bij de planning en uitvoering van de sloop dient wel rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen.

De voor vleermuizen meest gunstige periodes om te slopen zijn:

- half september tot eind oktober, tijdens een warmere periode. De dieren zijn dan nog niet in winterslaap en kunnen zelfstandig een andere verblijfplaats zoeken. De paartijd is voorbij en de overwinteringsperiode is nog niet begonnen (eventueel nog in november, mits de temperatuur 's nachts niet meer dan vijf nachten achtereenvolgens onder de drie graden Celsius en overdag onder de acht graden Celsius komt).
- eind maart tot en met april, tijdens een warmere periode. De dieren zijn dan niet meer in winterslaap en kunnen zelfstandig een andere verblijfplaats zoeken. De overwinteringsperiode is voorbij en de kraamperiode is nog niet begonnen;

Voorafgaand aan de sloop dienen de panden onaantrekkelijk gemaakt te worden als verblijfplaats. Het onaantrekkelijk maken kan worden bewerkstelligd door het verwijderen van ramen en deuren, waardoor tocht optreedt. Slopen door te strippen verdient sterk de voorkeur. Hierdoor hebben eventueel aanwezige vleermuizen de kans een ander onderkomen te zoeken.

Indien tijdens het slopen een groep (lethargische) vleermuizen worden aangetroffen, dienen de dieren met rust te worden gelaten en het sloopwerk op deze plek tijdelijk stil gelegd te worden tot de dieren uit eigen beweging het pand hebben verlaten.

Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet is bij deze werkwijze niet noodzakelijk. De functionaliteit van het leefgebied van vleermuizen komt door de sloop van de panden niet in gevaar; in de omgeving van het pand zijn voldoende alternatieven aanwezig om te dienen als vaste rust- en verblijfplaats.

Om de functionaliteit van de leefomgeving te borgen kan in alternatieve verblijfsplaatsen worden voorzien door het ophangen van enkele vleermuiskasten en een vleermuizenbroedkast. Deze kasten dienen in de directe omgeving van het plangebied te worden geplaatst, bij voorkeur met de voorzijde naar het zonlicht, zuid of zuidwest op een rustige plek. De aanvliegroute naar de kast dient vrij te zijn van obstakels.

De bomen die in het plangebied aanwezig zijn, hebben geen geschikte verblijfsplaatsen voor boombewonende vleermuizen (holten of scheuren ontbreken).

3.6 Overige diergroepen:

Voor andere diergroepen (beschermde soorten amfibieën, reptielen, insecten en vissen) is het plangebied als leefgebied ongeschikt.

4. RELATIE MET DE OMGEVING

Het plangebied ligt aan de zuidoostkant van de plaats Wintelre en bestaat grotendeels uit verhardingen en bebouwing. Groene elementen zijn het als gazon beheerde gras, circa 45 bomen en een klein weiland. De ecologische betekenis van het plangebied is vrij gering. Wel is de berm van Biemerer mogelijk van enige betekenis als migratieroute voor kleine zoogdieren. Deze berm valt buiten het plangebied. Door de herinrichting van het plangebied treden geen wezenlijke veranderingen op in de ecologische relatie met de omgeving ten opzichte van de huidige situatie.

Mogelijk kan de ecologische relatie met de omgeving worden versterkt door bij de herontwikkeling groene elementen in het plangebied aan te leggen. Hoewel van beperkte schaal, kan opgaand groen een bijdrage leveren aan broedgelegenheid voor vogels en foerageermogelijkheden voor vleermuizen. Daarnaast kunnen bij de nieuwbouw voorzieningen aangebracht worden voor vogels in de vorm van (inbouw)kasten voor onder andere Gierzwaluw en Huismus en vleermuizen (inbouwkasten in muren en/of toegankelijk gemaakte spouwmuren).

5. CONCLUSIES

Ten aanzien van de gebiedsbescherming:

Er is vanuit het planologisch beschermingskader geen belemmering om over te gaan tot de herontwikkeling van de locatie Biemerer.

- Het plangebied maakt geen deel uit van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een passende beoordeling is niet noodzakelijk;
- Het plangebied maakt geen deel uit van de EHS. De Nota Ruimte is niet van toepassing;
- Aangezien er geen bomen gekapt worden is de Boswet niet van toepassing.

Ten aanzien van soortbescherming:

Het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing en verhardingen. De betekenis voor flora en fauna is uiterst gering.

- Het is niet geheel uit te sluiten dat in de gebouwen geschikte vaste of incidentele verblijfplaatsen aanwezig zijn voor vleermuizen, met name voor Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. Tijdens het veldbezoek werden echter geen sporen aangetroffen van bewoning. Het verdient aanbeveling te slopen door strippen, de opstallen vooraf ongeschikt te maken door ventilatie (in spouwmuren en zolders). De voor vleermuizen meest gunstige periodes om te slopen zijn:
 - eind maart tot en met april, tijdens een warmere periode. De dieren zijn dan niet meer in winterslaap en kunnen zelfstandig een andere verblijfplaats zoeken. De overwinteringsperiode is voorbij en de kraamperiode is nog niet begonnen.
 - half september tot eind oktober, tijdens een warmere periode. De dieren zijn dan nog niet in winterslaap en kunnen zelfstandig een andere verblijfplaats zoeken. De paartijd is voorbij en de overwinteringsperiode is nog niet begonnen (eventueel nog in november, mits de temperatuur 's nachts niet meer dan vijf nachten achtereen onder de drie graden Celsius en overdag onder de acht graden Celsius komt).
- Aangezien er geen bomen gekapt worden is de Boswet niet van toepassing.
- Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is niet noodzakelijk mits bij het slopen rekening gehouden wordt met eventueel aanwezige vleermuizen.
- De zorgplicht¹ is bij alle werkzaamheden van kracht.

¹ In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

6. LITERATUURLIJST EN WEBSITES

Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. LNV, 2005.

Besluit houdende wijziging van artikel 75 van de Flora- en Faunawet . 2005.

Besluit inwerkingtreding Flora- en Faunawet. Vastgesteld d.d. 12 december 2001. Staatsblad 2001, nr. 656.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting uitgeverij van de KNNV, Utrecht.

Delft, J.J.C.W. van & W. Schuitema, 2005. Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. RAVON Noord-Brabant, Tilburg / Stichting RAVON, Nijmegen.

Dienst Landelijk Gebied, 2006. Handreiking flora en faunawet.

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 79/409 inzake het behoud van de Vogelstand. Brussel, 1979.

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 92/43 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Brussel, 1992.

Flora- en Faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei 1998. Staatsblad d.d. 14 juli 1998, nr. 402.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Ministerie van Volkshuisvesting. Ruimtelijke Ordening en Milieu, 2004. Nota Ruimte.

Provincie Noord-Brabant, 2005. Beleidsregel Natuurcompensatie, Provincie Noord-Brabant, 2005

Provincie Noord-Brabant, 2008. Paraplunota Ruimtelijke Ordening, Provincie Noord-Brabant, 2008.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 - 2000 - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Twisk P. & H. Limpens, 2006. Een thuis voor de vleermuis. Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant; VZZ in opdracht van provincie Noord-Brabant, 2006.

Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke milieu in Europa. Bern, 1979.

VWG De Kempen, Mark Sloendregt. Kerkuil Biemerden 4, Wintelre, 24-12-2010.

www.lnv.nl

www.waarneming.nl